

Klær som flyttbar hindring

TEKST // Jens N. Engelstad

Neida, vi snakker ikke om #metoo. Men tenk deg at du slicer ballen over en bakkekam, og når du kommer frem til ballen, ligger den på en skjorte som ligger til tork og bleking på banen. I dag ville du gjort kort prosess: løftet ballen, fjernet skjorten og droppet ballen på samme sted og så spilt videre uten straffeslag. Det har imidlertid ikke alltid vært så enkelt, og særlig midt på 1800-tallet kunne enkelte golfregler innebære uanede krav til spillernes evner. Så også når kvinner fant det for godt å vaske, tørke og bleke klær på golfbanen.

I golfens barndom i Skottland ble det spilt på friarealer, som regel i konkurranse med mange andre aktiviteter. Det kunne til tider være ganske folksomt på banen som den gangen kunne strekke seg over et sammenhengende friområde, normalt definert som friareal (public land). Først i R&A reglene i 1899 finner man en definisjon på «banen», stort sett som vi kjenner den i dag, nemlig: «Begrepet «out of bounds» skal bety hvor som helst utenfor banens nærmere definerte eller anerkjente grense.» I mange år ble den definisjonen benyttet også av de aller fleste andre golfklubber i Skottland og England.

På slutten av 1700-tallet og 1800-tallet florerte det et mangfold av forskjellige regelsett. Utover på 1800-tallet lagde ofte klubbene sine egne regler med utgangspunkt i St Andrews reglene, mens noen klubber i all hovedsak allerede over tid hadde benyttet seg av St Andrews reglene. I første halvdel av 1800-tallet var det stor forvirring over begrepene loose impediment, impediment og hindring. Når det gjaldt klesvask på banen, var det primært forståelse av hindringer som midt på 1800-tallet medførte spennende utfordringer for husfreden mellom mann og kone.

Første gang et regelsett omtalte en «hindring» var i 1838 da *The Burgess Golfing Society* (verdens eldste golfklubb stiftet i 1735 – som i 1929 var første bane som kunne føye til Royal) implementerte følgende regel: «Alle flyttbare hindringer kan fjernes så fremt ballen ikke flytter på seg, men dersom ballen skulle ligge på klær, kan klærne bli trukket vekk fra under ballen.» Det ble ikke sagt noe om hvordan i all verden klesplaggene skulle kunne bli trukket vekk uten at ballen flyttet på seg, men det var sikkert noen som ble gode på den teknikken. Banen deres, Bruntsfield Links, var dog ikke det eneste området der det ble spilt golf, og de lokale kvinnene benyttet banen til å tørke og bleke sine klær på.

I 1842 føyde St Andrews til en setning i sine regler om at flyttbare hindringer ikke kunne bli løftet eller flyttet,

men da med følgende unntak: «Når ballen ligger på klær eller innenfor én kollelengde fra en vaskebalje, kan klærne trekkes vekk fra under ballen, og vaskebaljen kan flyttes.» Etter dagens regelverk ble da både klesplagg og vaskebaljen definert som flyttbare hindringer. Men det var fortsatt en betydelig utfordring forbundet med å fjerne klær som lå til tork og bleking, uten at ballen flyttet på seg når ballen lå på konas klesvask. Historien sier intet om de problemer det skapte for familiefreden når en skitten ball ble liggende på hennes nyvaskete klesvask, og ikke minst når golferen prøvde å trekke klesplagget raskt vekk fra under ballen uten at ballen griset det til. I 1858 introduserte R&A endelig følgende tillegg til regelen: «... og når ballen ligger på klær, kan den løftes og droppes bak klesplagget.» Vaskebaljen skulle deretter være en flyttbar hindring, mens klærne ble definert som en uflyttbar hindring. Husfreden ble dermed gjeninnført på St Andrews. Privilegiet med å kunne bleke klær på The Old Course levde fortsatt videre, også etter at *out of bounds* ble innført i 1899, og frem til i dag. Det gjelder imidlertid kun for innbyggerne i St. Andrews, men praktiseres ikke lenger. Det gjelder også æresinnbyggere av St. Andrews, hvilket Bobby Jones oppdaget da han ble utnevnt til det i 1958. Men han hadde sikkert ikke behov for å benytte seg av dette unike privilegiet.

 [facebook.com/golfhistorie](https://www.facebook.com/golfhistorie)

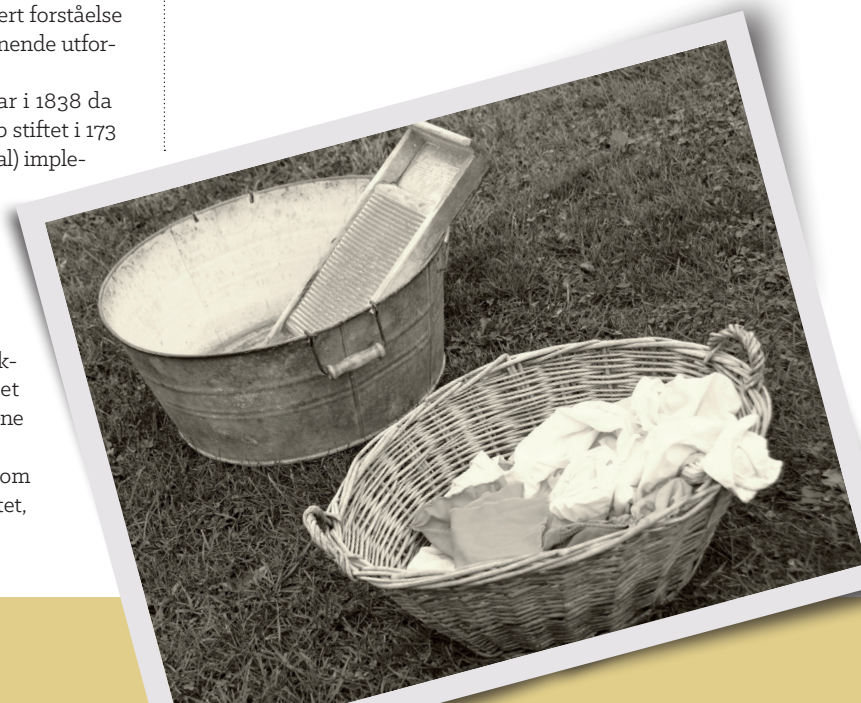

FOTO: www.shutterstock.com